

# Hoofdstuk XL

## Het Hoofdthema van het Tweede Deel

### Verzen 1 en 2

- 1. Troost, troost mijn volk, zal ulieder God zeggen;**
- 2. Spreekt naar het hart van Jeruzalem, en roept haar toe dat haar strijd vervuld is, dat hare ongerechtigheid verzoend is, dat zij van de hand des HEEREN dubbel ontvangen heeft voor alle hare zonden.**

De Leidsche vertaling laat zich hier aldus uit: „Hoe 40—66 in Jesaja gekomen zijn weten wij niet. Misschien bij toeval, misschien bij gissing. Hoe dit zij, zij staan in geenerlei betrekking tot den profeet Jesaja en zijn tijd.” Hiermede hebben zij de thans gangbare beschouwing over deze hoofdstukken overgegeven. Men ziet, zij staan sterk in hunne negatie, hunne ontkenning, overigens is het al twijfel en onzekerheid. Het staat voor ons vast, dat deze woorden zeer gepast volgen op het vorige hoofdstuk. Jesaja's woord moet daar toch groote verslagenheid verwekt hebben bij den koning en bij het vrome volk. Daarbij zag de ziener, verlicht door Gods Geest, hoe lang Israël in ballingschap zou verkeeren en welk een bange lijdensgeschiedenis zijn arm volk zou moeten doorworstelen. Zijn arendsblik doorliep de eeuwen tot op de toekomst des Heeren. Was het nu dan niet alleszins begrijpelijk en zeer gepast, dat waar hij geslagen had met de woorden des gericht, hij nu woorden van vertroosting tot het in ballingschap zuchtend volk ging richten? Men zie verder de Inleiding.

Het woord troost geeft de hoofdgedachte aan van dit gansche hoofddeel. En de herhaling van dit woord wijst niet alleen op het intense gevoel, waarmede het wordt uitgesproken, maar wijst op de dubbele mate van vertroosting, welke het lijdend volk zal noodig hebben gedurende de bange ballingschap, die nog steeds voortduurt, en die het ook na de ballingschap bij zijn wederaanneming en volkomen herstel eens zal ontvangen. Israël zal voor vele eeuwen Lo-ammi, d. i. niet-Mijn-volk zijn, doch met het oog op de toekomstige wederaanname wordt het hier Mijn volk geheeten. Als er gezegd wordt: zal ulieder God zeggen, dan is dit rijker van zin dan wanneer Jesaja alleen maar gezegd had, dat God alleen hem bevolen had om Israël te troosten. Zooals het hier staat is niet alleen Jesaja de profeet der vertroosting, doch worden alle profeten opgeroepen om Israël te troosten, ja gansch Israël en ook de gansche Gemeente. Wie Jehova maar erkent als zijn God, ligt nu onder de dure verantwoordelijkheid om Zijn volk Israël te troosten. Inzake de profeten, die na Jesaja zijn opgetreden, kunnen we zien, dat zij na den donder der gericht, steeds weer geëindigd zijn in de liefelijkste vertroosting, voor Israël. Het Hollandse woord troost is verwant aan het Engelsch true. Troosten wil naar de letterlijke beteekenis van het woord zeggen: de waarheid doen zien. Hier wordt het nader verklaard als een spreken naar het hart van Jeruzalem, eene uitdrukking die vaker in de Schrift voorkomt, Gen. 34:3; 50:21; Richt. 19:3. En wat zal nu meer zijn naar het hart van

Jeruzalem, dat hier natuurlijk staat voor het gansche volk, dan dat haar strijd volstreden wordt, hare ongerechtigheden verzoend en dat zij van de kastijdende hand Gods, die zoo lang en zwaar op het volk gedrukt heeft, dubbel ontvangen heeft voor al hare zonden. Vanwege de volkomen goddelijke zekerheid dezer feiten staan ze in profetisch volmaakt verleden tijd. Dit wil voor het in lijden verkeerend volk ook zeggen, dat het op het blijde einde moet blikken. Aan het einde van den lijdensweg is het al licht; daar staat een verzoend God om Zijn volk met ontferming weder aan te nemen als Zijn volk. Over het woord dubbel hebben velen gestruikeld, daar men meende dat de rechtvaardige God toch niet zwaarder zou straffen dan gewoonlijk: naar de werken. Maar dit doet Hij ook hier, want men wete dat Israël dubbel gezondigd heeft. Zijne eerste zonde vinden we in de Profeten en zijne tweede in de Evangelisten. Dus dubbele straf voor dubbele zonde.

### **De Wegbereiding des Heeren**

#### **Verzen 3 tot 5**

- 3. Eene stem des roependen in de woestijn: Bereidt den weg des HEEREN, maakt recht in de wildernis eene baan voor onzen God!**
- 4. Alle dalen zullen verhoogd worden, en alle bergen en heuvelen zullen vernederd worden; en wat krom is, dat zal recht, en wat hobbelachtig is, dat zal tot eene vallei gemaakt worden;**
- 5. En de heerlijkheid des HEEREN zal geopenbaard worden, en alle vleesch te gelijk zal zien dat het de mond des HEEREN gesproken heeft.**

Nadat gewezen is op het eind van Israëls zonde en strijd, wordt vervolgens gewezen op den Koning der heerlijkheid, die dit alles tot stand zal brengen. Hij is een doorluchtig vorst en heeft daarom een voorlooper en wegbereider. Uit het Nieuwe Testament weten wij, dat Johannes de Dooper vers 3 op zichzelf toepastte. Het is echter volkomen in orde, dat diens naam hier niet genoemd wordt, want de aandacht dient niet op den heraut, maar op den komenden Koning gevestigd. Tot recht verstand van het werk van een Oostersch heraut dient men te weten, dat de Oostersche wegen veelal in een desolaten toestand verkeerden. Nog tot op onzen tijd is dit het geval geweest en alleen de groote oorlog en de auto hebben daarin eenige kentering ten goede gebracht. Kwam er dan een vorstelijk persoon Palestina bezoeken, dan betoonde de Turksche regeering plotseling grooten ijver in de begaanbaarmaking der wegen. Dan moesten de dalen, de diepe dalen, geëffend, de bergen, de bulten, vlak gemaakt worden, opdat straks de vorst er onverhinderd met zijn gevolg door kon trekken. Zóó nu wordt de Messias hier als een in aantocht zijnden Vorst voorgesteld, die door het gansche land zal trekken. Daarom roept de heraut, die als een snelle looper voor zijn vorst aanging, dat men alles voor zijne komst in gereedschap zal brengen. De heraut bereidt zelf de wegen niet. Hoe zou hij dit alleen kunnen doen? Men dient te onderscheiden tusschen den heraut en de wegbereiders. Het gansche volk wordt opgeroepen om de wegen te effenen, de struikelblokken weg te ruimen en zijn Koning feestelijk te ontvangen. Daarom plaatsten we hierboven niet de wegbereider, maar de wegbereiding des Heeren. Niet

op Johannes valle hier de nadruk, maar op gansch Israël, dat opgeroepen wordt zijn Koning te ontvangen. Men verklare dit woord dus ook niet zoogenaamd geestelijk, waarbij de bergen en heuvelen die vernederd moeten worden der menschen trots, en de dalen die verhoogd zullen worden der geloovigen ootmoed zou zijn. Bij wijze van praktische toepassing kan deze waarheid aldus wel aangewend worden, want de Heere wil ook dat de gebaande wegen in ons hart zijn en dat wij in zedelijken zin de kromme, slinksche wegen zullen haten; doch dit is niet de eigenlijke verklaring van dit woord. De ontzaggelijke luister en majesteit, de schoonheid der heiligheid van Koning Jezus zal voor het oog van Israël en dat aller volken geopenbaard worden en alle vleesch, heel het mensdom, buiten Israël, zal zien, niet bloot gelooven, maar zien, dat de Heere Zijn Woord vervult. En als Hij komt dan zal Hij allereerst door middel van de ontzaggelijkste aardbevingen het gelaat van Palestina veranderen en dit bergachtig land tot een effen vlak maken. Daarom roept de profeet ook uit, dat alle bergen zullen verhoogd en alle heuvelen zullen vernederd worden. Christus Zelf zal in physischen zin het hooge vernederen en het lage verhoogen. Nochtans vatte men dit woord niet op in bloot stoffelijken en geografischen, maar ook in zedelijk-godsdienstigen zin. Hij zal al het zedelijk-godsdienstig kromme recht maken. Dat de dingen thans in dien zin krom en wel heel krom zijn, stemt haast iedereen toe. Eigenlijk niemand is met de toestanden tevreden, zooals die nu zijn. Slechts enkele Post-preekers blijven nog hardnekkig aan hunne hersenschimmen vasthouden, doch die zijn dan ook even doof en blind, ja dood als een pot. Krom zijn tegenwoordig de zedelijke, maatschappelijke, politieke, kerkelijke en internationale verhoudingen, zoo krom als een kreeft.

Allen zijn het ook hierover eens dat dit kromme abnormaal is en anders moet zijn, beter en recht gemaakt moet worden. En ook bijna een ieder is hard in de weer om het kromme recht te maken. De eene op deze manier en een ander weer op een andere. „Alles naar zijn aard, als een bok zijn baard.” Zelfs de Bolshevisten meenen op hunne manier het kromme uit de wereld te helpen. De godsdienst is thans, volgens hen, het kromme, dat met wortel en tak moet worden uitgeroeid, zoo de vurig begeerde heilstaat aanbreken zal. Hun anti-christelijk karakter treedt bij den dag meer naar voren. Doch intusschen zal het aan niemand gelukken om het kromme uit deze wereld te krijgen. Het kromme zit eigenlijk in het hart des menschen en in Satan. En nu is er maar één die daarover heerschappij voert, namelijk Christus. Als de heerlijkheid des Heeren Jezus zal geopenbaard worden, dan en niet eerder zal het kromme recht gemaakt worden. Hij zal het doen. Hij zal het goed doen en Hij zal het op Zijn eigen tijd en wijze doen, 40:1. Een „krom en verdraaid geslacht” kan het kromme niet recht maken. Zal ook de duisternis de duisternis verdrijven?

## **De Tegenstelling van Vleesch en het Woord Gods**

### **Verzen 6 tot 8**

**6. Eene stem zegt: Roep, en hij zegt: Wat zal ik roepen? Alle vleesch is gras, en al zijne goedertierenheid als eene bloem des velds:**

**7. Het gras verdort, de bloem valt af, als de Geest des HEEREN daarin blaast; voorwaar, het volk is gras.**

**8. Het gras verdort, de bloem valt af; maar het Woord onzes Gods bestaat in der eeuwigheid.**

Zij, die meenen, dat een groote, onbekende profeet deze hoofdstukken heeft geschreven vinden hier veelal diens roeping tot het profetisch ambt, doch wij stellen ons de zaak aldus voor in deze zeer dramatische en oratorische voorstellingen, dat de profeet Jesaja bij het hooren van den heilheraut en bij het aanschouwen van de komst en de heerlijkheid des Konings, wordt overstelpt en van verbazing zwijgt. Hetzelfde was hem vroeger overkomen, toen hij den Koning op den troon Zijner heerlijkheid had zien zitten. Zag hij daar meer op den afstand tusschen hemzelf en dien roemrijken Vorst, hier overweldigt hem de tegenstelling van den ellendigen staat zijns volks met den Koning der heerlijkheid. En hier is het, dat God hem een vernieuwde opdracht geeft; alweer in tegenstelling met zijne vroegere opdracht. Toen werd hem allermeeft gerichtsprediking opgelegd, thans de troostprediking van Israëls herstel. Roep, zoo klinkt des Heeren stem hem tegen, d.w.z. profeteer! En als hij nederig vraagt wat hij tot het volk, als in ballingschap gedacht, zal hebben te profeteeren, dan wordt hem in verband met zijn oorspronkelijk visioen geantwoord, dat hij de antithese moet prediken van alle vleesch en van het Woord des Heeren. Het is deze machtige tegenstelling die ten grondslag ligt aan het gansche boek Jesaja, van het eerste deel zoowel als van het tweede. Deze tegenstelling uitgewerkt en recht ingedacht bevat de rijkste vertroosting en recht ingedacht bevat de rijkste vertroosting voor het volk in zijn lijden en druk. Immers hunne verdrukkers zijn slechts vleesch en zullen verdorren als het gras en al hunne trotsche cultuur zal als een bloem verwelken, terwijl daarentegen Gods Woord, dat zoo ontelbare beloften voor hen heeft, al hunne verdrukkers zal overleven, ja zal bestaan in eeuwigheid. De roerende herhaling: „Het gras verdort, de bloem valt af” heeft een geheel eenig effect op het gemoed van den mensch, een pathos, die met geene woorden beschreven kan worden. Recht uitgesproken klinken deze woorden als een treurzang bij het graf. Jesaja is een meester in dergelijke pathetische herhalingen. Men denke slechts aan het bekende: „Wachter! wat is er van den nacht? Wachter, wat is er van den nacht?” Zie voorts hierover de Inleiding op het eerste deel.

Als de Geest des Heeren daarin blaast. De Geest is de Auteur van het leven, Ps. 104: 30. Hij heeft zelfs het natuurlijk lichaam des Heilands toebereid in den schoot der maagd Maria. Als Hij er echter in blaast, dan versterft het leven. Hij Die het gaf, kan het ook weder wegnemen. Wij hebben den Geest hier te nemen in denzelfden Eschatologischen zin als in hoofdstuk 4:4 waar Hij wordt voorgesteld als de Geest des gericht voor Israël in de dagen der groote verdrukking. Want wij hebben immers ook in dit verband eene Eschatologische voorstelling. Beide, het begrip heerlijkheid en het begrip openbaren zijn begrippen, die betrekking hebben op de verschijning van Christus. En het „zien van alle vleesch” wijst eveneens in die richting. Welnu, eerst in de dagen der groote verdrukking zal de waarheid van deze woorden ten volle gezien worden. Dan zal de Geest des gericht eerst ten volle blazen in alle vleesch en in al de heerlijkheid der menschelijke beschaving. En als dan al de trots des

menschen is beschaamd, zal het Woord Gods als de volstreckte waarheid heerlijk pralen.

## **Zion zal de Komst des Heeren Boodschappen**

### **Verzen 9 tot 11**

**9. O Zion! gij verkondigster van goede boodschap, klim op een hoogen berg; o Jeruzalem! gij verkondigster van goede boodschap, hef uwe stem op met macht; hef ze op, vrees niet, zeg tot de steden van Juda: Zie, hier is uw God.**

**10. Zie, de Heere HEERE zal komen tegen den sterke, en Zijn arm zal heerschen; zie, Zijn loon is bij Hem, en Zijn arbeidsloon is voor Zijn aangezicht.**

**11. Hij zal Zijne kudde weiden gelijk een herder, Hij zal de lammerkens in Zijne armen vergaderen en in Zijnen schoot dragen, de zoogenden zal Hij zachtkens leiden.**

Zion, nader verklaard als Jeruzalem, wordt opgeroepen om de heraute te zijn van de blijde tijding van de komst van den Messias. Men denke hier niet meer aan de taak van den heraut des Konings, maar aan die van de Oosterschen omroepers, die oudtijds als wandelende nieuwsbladen de steden doortrokken om het voornaamste nieuws van den dag te melden. Zelfs in enkele dorpen van Nederland volgt men die gewoonte thans nog. De omroeper slaat dan op een metalen bekken ten einde de aandacht der voorbijgangers te trekken en in Frankrijk trekt hij de aandacht der dorpelingen door op een trompet te blazen. Dit schijnt ook onder Israël de gewoonte geweest te zijn, Jer. 4:5. Men trompette het volk samen aan den voet van eene hoogte en dan beklom men deze hoogte, en gaf men met verheffing van stem de boodschap te kennen.

In dit geval is er een zeer blijde boodschap te brengen. Het is de blijde tijding van den komenden Christus, Israëls grooten Koning. Al de steden van Juda moeten hiervan verwittigd worden. De Verlosser zal tot Zion komen, volgens 59:20. En daarom wordt Zion nu geroepen om de komst des Konings voort te zeggen aan de steden van Juda. Ze wordt gelast om luidkeels en met verheffing van stem deze waarheid onbevreesd aan de andere steden te melden, zeggende: Zie, hier is uw God! Israëls Koning is geen andere dan Israëls God, de Jehova van ouds af. De herhaling van "hef op" wijst weder op het diep gevoel des sprekers vanwege den diepen ernst der zaak. Het woord "vrees niet" wordt in het tweede deel telkens weder gebezigd ten einde de verslagene harten der Joden moed in te spreken. Zie slechts 41:10,14; 43:5; 44:2,8; 46:27. Nog nader wordt de blijde boodschap omschreven in de twee volgende verzen. Deskundigen zijn het er niet eens over of we hier hebben te vertalen: „De Heere zal komen tegen den sterke” of „met den sterke,” of misschien „als de sterke,” of zooals ook vele oude vertalingen reeds hebben overgezet: „met sterkte.” De Gereformeerde uitleggers zijn met Vitringa veelal de Statenvertalers gevolgd en het wil ons voorkomen dat er voor deze vertaling minstens evenveel te zeggen is, ja ook nog iets

meer, dan voor de andere. Lowth, Sibersma en Klinkenberg zijn Vitringa hierin gevolgd. Ook de Fransche vertaling van Martin heeft *contre le fort*, en bij deze vertaling hebben we te denken aan Satan, denwelken de Messias zijn vangst en vaten ontnemen zou, 49:25, vgl. Ps. 68:10; Luk. 11:21,22; Joh. 16:11-33. Zijn arm zal heerschen, dit is de tweede reden tot blijdschap voor de steden van Juda. Hij zal de ware theocratie doen aanbreken. Het volk had in het verleden in den regel nog al van wanbestuur en onderdrukking te lijden, doch de Messias zal die wegnemen. Zijn loon is bij Hem, zietdaar de derde blijde boodschap. De idee der vergelding ontmoeten we in dit troostboek telkens weder. Christus zal eens vergelden naar de werken, 59:18; 65:11; 66:6; vgl. Openb. 22:12.

Ten einde aan te toonen hoe liefderijk de Messias voor Zijn volk zal zijn, wijst vers 11 Hem aan als den goeden Herder, die zijn hart op zijne kudde gesteld heeft. Deze gedachte is voor het arme volk nog meer aanlokkelijk en beminnelijk. Hij zal komen als een Herder die zorgt voor de weide, de teedere lammekens en de moederschappen der kudde. Hij gaat voor de kudde aan met statigen tred, zoodat het zoogend moederschap Hem zonder inspanning volgen kan; en gaat Hij het jong en teeder lam nog te snel, dan neemt Hij het op en draagt het in de breede plooiën van zijn herdersmantel, vgl. Gen. 33:13. O Zion, zie uw God! Zie uw Herder, die een Koning is, zachtmoedig, en Hij is een Heiland. Hij is sterk tegen den sterke, zacht voor de zachtmoedigen. Hij is Jezus, de Heere!

## **De Onvergelijkelijke Grootheid van den Messias als Schepper**

### **Verzen 12 tot 14**

**12. Wie heeft de wateren met zijne vuist gemeten en van de hemelen met de span de maat genomen, en heeft met een drieling het stof der aarde begrepen, en de bergen gewogen in eene waag en de heuvelen in eene weegschaal?**

**13. Wie heeft den Geest des HEEREN bestierd, en wie heeft Hem als zijn raadsman onderwezen?**

**14. Met wien heeft Hij raad gehouden, die Hem verstand zoude geven, en Hem zoude leeren van het pad des rechts, en Hem wetenschap zoude leeren, en Hem zoude bekend maken den weg des veelvoudigen verstands?**

Die Herdersvorst met Zijn teedere ontferming voor de kudde is tevens de Schepper aller dingen. In een heilig zevental als aanduiding van het God-menschelijke wordt hier op Zijne scheppingskracht en wijsheid gewezen. Hij heeft door Zijne almacht en alwetendheid in Zijn gesloten hand al de wateren der oceanen gemeten, zoodat er geen druppel te veel of te weinig is; van de ommetelijke hemelen heeft Hij met de span Zijner vingeren de maat genomen; al het stof der aarde heeft Hij met een drieling begrepen. Sommigen willen hier aan drie vingers gedacht hebben, doch het is beter het te verstaan van een kleine maat met drie pooten en die ongeveer het

derde deel van een schepel of efa is. De dichterlijke kracht van deze vergelijking is voor ieder duidelijk. De aardbol is zoo klein voor den Messias, dat Hij zijn stof in een kleine maat zou kunnen scheppen en wegdragen. De bergen heeft Hij gewogen in een waag. Wie door het rotsgebergte van Amerika rijdt gedurende een ganschen dag met een sneltrein gevoelt zich meermalen overstelpt door de verhevene en bijna onreikbare bergtoppen met hun eeuwige sneeuw. Hoe heerlijk is dan de gedachte te mogen weten, dat onze Heere Jezus Christus al die trotsche bergen, die als ten hemel steigeren, gewogen heeft in eene waag. De heuvelen zijn in eene weegschaal door Hem gewogen. De waag is wat wij in het Engelsch een scale noemen en de weegschaal is een balance. De ontelbare golvende heuvelen zijn door Hem nauwkeurig afgewogen, zoodat er geene te hoog of te laag is. Niet alleen de schepping als zoodanig, doch ook de wonderbare orde des heelals wordt hier aan de wijsheid van den Messias toegeschreven. Hij heeft alles in hemel en op aarde en in de zeeën afgemeten, afgestapt en afgewogen, zoodat de ruimte der hemelen niet te groot of te klein is, de oceanen geen druppel te veel of te weinig hebben, de aarde juist genoeg zandkorreltjes heeft en geen berg of heuvel te hoog of te laag is. Dat is nog eens wiskunde en mechanisch vermogen, gij astronomen en vernuftige uitvinders onzer dagen! Knielt neder voor Vorst Messias en brengt Hem uwe hulde, want al uwe hooggeloofde voortbrengselen zijn nietig en ijdel in vergelijking met Zijne groote werken. Wateren, hemelen, stof, bergen, heuvelen, ziet-daar de vijf zaken van vers 12, waarbij vers 13 nog een tweetal zaken noemt, die in het volgende vers worden uitgesponnen. Bij Geest des Heeren wil Calvijn niet gedacht hebben aan den Heiligen Geest, maar aan Gods alwetendheid. De zeventigen hebben vertaald door: „Wie heeft den zin des Heeren gekend?” En, merkwaardig genoeg, heeft de Apostel juist deze vertaling overgenomen in Rom. 11:35. Een telkens weer in het Nieuwe Testament voorkomend verschijnsel en van algemeene bekendheid, doch dat nog nimmer bevredigend opgelost is. Eindelijk wordt de wijsheid van den Messias saamgevat in de vraag wie Hem als Zijn raadsman onderwezen heeft. Op deze vraag moet natuurlijk het antwoord luiden: niemand. Paulus neemt in Rom. 11:34 deze vraag en past haar niet toe op de schepping aller dingen, doch op Israëls verwerping en wederaanname. Ook daarin is niemand Hem ten raadgever geweest. Hij is souverain en weet en doet de dingen alleen, naar Zijn vrijmachtig welbehagen. Niemand kan Hem, zoo omschrijft verder vers 14, raad of verstand geven. Niemand kan Hem leeren op zedelijk gebied, niemand kan Hem onderricht geven in de wetenschap. Niemand kan Hem ten wegwijzer zijn op eenig gebied, want al Zijne raadsplannen zijn met wijsheid gevormd en worden met onweerstaanbare macht in de wenteling der eeuwen uitgevoerd. En aan het eind der eeuwen zal alles blijken te staan in het heilig zevental van goddelijke volkomenheid.

## Verdere Beschrijving van de Grootheid van den Messias

### Verzen 15 tot 17

- 15. Zie, de volkeren zijn geacht als een druppel van eenen emmer, en als een stofje van de weegschaal; zie, Hij werpt de eilanden henen als dun stof;**
- 16. En de Libanon is niet genoegzaam om te branden, en zijn gedierte is niet genoegzaam ten brandoffer;**
- 17. Alle volken zijn als niets voor Hem, en zij worden bij Hem minder geacht dan niet en ijdelheid.**

Bij de overstelpende grootheid des Heeren steekt de nietigheid aller volken schrill af. De volken, die in hunne onzegbare dwaasheid gedurig weder de wereld willen regeeren, zijn voor Zijne grootheid niets meer dan een drop, die aan een emmer hangt, of daarin overblijft, nadat zijn inhoud is uitgegoten, en als een stofje in een weegschaal. Aan een evenaar mag niet veel kleven, want dit zou de balans beïnvloeden, doch wie denkt er aan een enkel stofdeeltje! Naar Bijbelsche voorstelling worden onder de eilanden der zee ook Europa en Amerika begrepen. Welnu, even gemakkelijk als een zeeman een handvol stofs uitstrooit op de baren der zee, alzoo heeft Hij de eilanden daar heen gestrooid op de metelooze zee. Even vernederend als deze grootsche voorstelling voor de trotsche en opgeblazene volkeren is, zoo troostvol is ze voor het geloovig hart, want immers zoo beschouwd is het een zeer gemakkelijke taak voor onzen Heiland om die volkeren te oordeelen in rechtmatigheid, ze te louteren door Zijne gerichten en te bekeeren en verheerlijken in Zijn dag. Vers 17 maakt de tegenstelling tusschen den Messias en de volken nog grooter. Daar wordt gezegd, dat de volken als niets en minder dan ijdel bij Hem zijn. Sterker uitdrukkingen had de profeet niet kunnen bezigen. Hij daalt in zijn dichterlijken gloed al maar af van een druppel, een stofje, dun stof, tot niets en minder dan niets. Intusschen geeft deze laatste voorstelling ons eenig recht om vers 15 gewoonlijk aan te halen alsof er stond: „de volken zijn minder geacht dan een druppel,” enz. wat daar evenwel nog niet is uitgedrukt.

Geweldig en grootsch is voorts nog de voorstelling van vers 16. De hoofdgedachte is hier deze: geen offervuur of offer is groot genoeg, om dezen God, Die tot de steden van Juda komt, mede te eeren. Het Libanon gebergte was destijds beplant met dichte wouden van trotsche eiken en cederen en daar dartelden vele wilde dieren en in de valleien graasden rijke kudden. Doch, indien men den Verlosser, Die tot Zion komt, een brandoffer zou willen offeren, geëvenredigd aan Zijne grootheid en Zijne majesteit en heiligheid ten volle waardig, dan zou al het hout des Libanons niet voldoende zijn voor het offervuur en al de beesten, die daar rondzwerfen, niet genoegzaam zijn als offer. Het Libanongebergte zou een onwaardig altaar zijn voor Hem en de schoonheid der natuur, die daar ten toon gespreid werd, een onheilige tempel.



Als om strijd roemen de uitleggers hier het dichterlijk vermogen van den profeet. En hoe kan het anders! De voorstellingen zijn hier weergaloos en majestueus. Let ook op de tegenstelling. Eerst gebruikte hij de alledaagsche beelden van druppel, emmer, stofje, wage en nu wijst hij plotseling op een brandoffer als nooit geofferd is en bij al zijne grootschheid voor den komenden Messias nog te klein zou zijn. Men zal in de letterkunde der volken vruchteloos zoeken naar dergelijke grootsche begrippen en verhevene voorstellingen. De hedendaagsche dichters zijn eenvoudig prulpoëten in vergelijking met den dichter Jesaja.

## **Geen Enkelen Afgod bij den Messias te Vergelijken**

### **Verzen 18 tot 20**

**18. Bij wien dan zult gij God vergelijken, of wat gelijkenis zult gij op Hem toepassen?**

**19. De werkmeester giet een beeld, en de goudsmid overtrekt het met goud, en giet er zilveren ketenen toe;**

**20. Die verarmd is, dat hij niet te offeren heeft, die kiest een hout uit dat niet verrotte, hij zoekt zich een wijzen werkmeester, om een beeld te bereiden dat niet wankele.**

Nadat de profeet de onvergelykelijke grootheid van den Messias heeft afgemaakt, maakt hij in vers 18 plotseling den overgang tot het belachelijke van alle afgoderij. Wanneer Jesaja van de afgoderij spreekt, kan hij zich nimmer van de vlijmendste spot onthouden. Hij is dan met een enkel woord niet gereed, doch daalt af in de nietigste bijzonderheden met het heilig doel om de ongerijmdheid van alle afgoderij aan de kaak te stellen. Hij leidt ons dan als aan de hand door de werkplaats heen, waar de afgoden gemaakt worden en hij laat ons de werkmeesters zien en hooren. Hij laat in vers 19 de dwaze verkwisting zien van den rijke, die voor zijn metalen afgod het goud en zilver verkwist. De zilveren ketenen zijn humor en ironie van de fijnste soort. Deze fijne trek, die van zijn woordschat en kunst van beschrijving getuigt, heeft ten doel om den duren afgod des rijken bespottelijk te maken. Want wat is toch een god, die met ketenen vastgebonden moet worden, opdat hij niet omvalt of door de dieven, op zijn goud en zilver belust, wordt weggeroofd?

Voorts stelt de profeet ons een afgodsdienaar voor, die verarmd is door verdrukking, want dit is de kracht van het oorspronkelijk woord, en niets heeft om te offeren aan zijn god. Hij stelt dezen armen man voor als ernst te maken met het maken van zijn god, want ofschoon hij geen metalen beeld bekostigen kan, zoo wenscht hij desniettemin toch een duurzamen god te hebben. Hij dwaalt daarom rond in het bosch of in het houtstek en kiest met bedachtzaamheid een hout uit, dat niet licht verrot. Een god, die zou verrotten, zou immers verschrikkelijk wezen! Nadat hij eindelijk het hout gevonden en uitgekozen heeft, dat hij verlangt, gaat hij nog eens weer aan het zoeken, nu naar een wijzen werkmeester. Wie zou nu een dwazen werkmeester aan het werk willen zetten om een god te maken? Bovendien moet de

god ook zoo gemaakt worden, dat hij niet wankele. Deze kostelijke trek onderstelt natuurlijk veel meer dan ze zegt. Daar ligt in opgesloten dat deze god, hoewel gemaakt door een wijs werkmeester en van het fijnste hout, geen beenen heeft om op te staan en geen kracht om zichzelf overeind te houden of voor wankelen te vrijwaren. De stilzwijgende gevolgtrekking kan ieder maken. Want hoe kan een god, die zichzelf niet overeind kan houden, zijne aanbidders in stand houden! O, dat Israël dan niet in de dwaasheid der afgoderij vervalle, wanneer hij zal vertoeven onder de afgodische volken. Dat men Israëls God blijve dienen, die voor wankelen onzen voet kan bevrijden! Want men vergete niet, dat in dit laatste het hoofddoel ligt van des profeten spot en beschimping der afgoden. Vervolgens wijst hij weder op de schepping en geeft hij te kennen dat ook maar een enkele blik op den hemel en op de aarde de afgodendienaars moest doen blozen voor hunne afgoderij.

## **Nog Eens de Beschrijving van de Grootheid van den Messias**

### **Verzen 21 tot 26**

**21. Weet gijlieden niet, hoort gij niet, is het u van den beginne aan niet bekend gemaakt, hebt gij op de grondvesten der aarde niet gelet?**

**22. Hij is het die daar zit boven den kloot der aarde, en hare inwoners zijn als sprinkhanen; Hij is het die de hemelen uitspant als eenen dunnen doek, en breidt ze uit als eene tent om te bewonen;**

**23. Die de Vorsten te niet maakt, de Richters der aarde maakt Hij als ijdelheid;**

**24. Ja zij worden niet geplant, ja zij worden niet gezaaid, ja hun afgehouden stam wortelt niet in de aarde; ook als Hij op hen blazen zal, zoo zullen zij verdorren, en een stormwind zal ze als een stoppel wegnemen:**

**25. Bij wien dan zult gijlieden Mij vergelijken, dien Ik gelijk zij? zegt de Heilige.**

**26. Heft uwe oogen op omhoog, en ziet wie deze dingen geschapen heeft;, die in getal hun heir voortbrengt, die ze alle bij name roept, vanwege de grootheid Zijner krachten en omdat Hij sterk van vermogen is: daar wordt er niet één gemist.**

Thans vervolgt de profeet weder zijne grootsch-dichterlijke beschrijving van Vorst Messias, want heel het verband en de aard der vertroosting wijzen op Hem en op niemand anders. Wat hier aan den Messias wordt toegeschreven, doet Hij thans reeds of zal Hij in den dag Zijner toekomst gewisselijk doen. Uit het verband en vers 21 leiden wij af, dat deze woorden in de eerste plaats gericht zijn tot de verdwaasde afgodendienaars. Zelfs het boek der natuur en dat der historie zonden hen van hunne dwaasheid kunnen genezen. Het is weder in zeven grootsche trekken, dat deze schildering ons gegeven wordt. Zelfs in de voorgaande verzen gaf de profeet juist zeven fijne trekken om de afgoderij te bespotten. Daar was de volkomenheid der dwaasheid, hier de volkomenheid van macht en wijsheid. Wij stippen de zeven

trekken hier kortelijks aan: (1) De Messias wordt dan eerst beschreven als Degene Die zit boven den kloot der aarde. Geloovige astronomen hebben zich er over verwonderd, dat lang voor de nieuwe sterrekunde tot de ontdekking kwam dat de wereld rond was, Jesaja dit hier zeven honderd jaren voor Christus neerpande alsof het van algemeene bekendheid ware. En daar zit de Zone Gods, voor Zijne vleeschwording spelende in den boezem des Vaders en na Zijne verhooging zittende ter rechterhand des Vaders. (2) Als sprinkhanen, zoo zijn alle inwoners der aarde voor Hem. Dit herinnert weder aan het dropje en aan het stofje. (3) De hemelen spant Hij uit als een tentdoek. Het beeld van tent komt zeer veel voor in de Schrift en herinnert steeds aan het nomadenleven der aartsvaders en het wonen in tenten van Israël gedurende zijn dooltocht door de woestijn. Doch nadat Israël woonde in huizen in Kanaän bleef het woord tent nog in de sprake des volks gangbaar en deed daar dienst in allerlei beeldspraak en riep het volk zelfs in Davids dagen nog: „Naar uwe tenten, o Israël!” (4) Hij maakt de vorsten te niet. Hij heeft de trotsche Nimrods en Nebukadnezars en Alexanders verbroken in oude tijden en de Napoleons en de keizers van Rusland, Oostenrijk en Duitschland in onze tijden. (5) De richters der aarde maakt Hij tot ijdelheid, tot woestheid, zooals er eigenlijk staat. De Grieksche vertaling denkt aan de woestheid der aarde als eens bij de schepping. Die verdelging en verwoesting van de grooten der aarde wordt in beeldrijke taal vervolgens als zeer plotseling en volkomen beschreven. De grooten der aarde worden vergeleken bij planten en teedere spruitjes en een boomstronkje, die nog maar nauwelijks geplant, gezaaid en geworteld zijn of Hij blaast, naar de beschrijving van vers 7 met Zijn Geest op hen, en doet ze verdorren, terwijl voorts een wervelwind ze als een stoppel wegvaagt. In vers 25 hebben we een soortgelijke gewetensvraag als in vers 18, ten doel hebbende om te wijzen op het onvergelykelyke van Gods heilig wezen. (6) Vervolgens klinkt het bevel tot de afgodendienaars om het oog omhoog te heffen en op den sterrenhemel te zien en zich daarbij af te vragen wie al die sterren gemaakt en geteld en te voorschijn heeft gebracht. Wij weten uit het Nieuwe Testament, dat Christus alle dingen gemaakt heeft, die in den hemel zijn zoowel als die op de aarde zijn. De sterrekundigen zijn nog altoos bezig met het tellen en classificeeren van die sterren, doch Christus heeft ze geschreven, geteld en geordend. (7) De sterren worden hier voorgesteld als een groot leger, waarvan elke ster een soldaat is en de Messias, groot van kracht en geweldig van vermogen, is hun Veldoverste, die ze allen bij name kent en roept, beveelt, en ziet dan durft er niet één achterblijven. De sterrekundigen hebben na eeuwen van studie nog lang geen naam voor elke ster gevonden, doch Christus wel.

## **Jakob Vertrouwt met de Grootheid van Zijn Messias**

### **Verzen 27 tot 31**

**27. Waarom zegt gij dan, o Jakob! en spreekt, o Israël: Mijn weg is voor den HEERE verborgen, en mijn recht gaat van mijnen God voorbij?**

**28. Weet gij het niet, hebt gij niet gehoord dat de eeuwige God, de HEERE, de Schepper van de einden der aarde, noch moede noch mat wordt? Er is geen doorgronding van Zijn verstand.**

**29. Hij geeft den moede kracht, en Hij vermenigvuldigt de sterkte dien die geene krachten heeft:**

**30. De jongen zullen moede en mat worden, en de jongelingen zullen gewisselijk vallen;**

**31. Maar die den HEERE verwachten, zullen de kracht vernieuwen, zij zullen opvaren met vleugelen gelijk de arenden, zij zullen loopen en niet moede worden, zij zullen wandelen en niet mat worden.**

Thans is de profeet aan de toepassing van zijn heerlijk betoog gekomen. Dit zijn woorden van ontroerende schoonheid en van peillooze diepte, die ten doel hebben om aan Israël de onredelijkheid van het wantrouwen aan Gods alwijs en almachtig bestuur te doen zien. De orthodoxe Joden onzer dagen kunnen zich nog ten volle vers 27 laten gezeggen, want deze meenen nog veelal dat de God hunner vadersen Zich niet bekreunt om de handhaving van hun recht. Zij zeggen: „Onze beenderen zijn verdord, en onze verwachting is verloren; wij zijn afgesneden”, Ez. 37:11. Israël wordt in een tweetal vragen gewezen op een viertal deugden Gods, vs. 28. Hij is de Eeuwige, de Schepper, de Almachtige, Die nooit moe of mat wordt, en de Alwetende, Wiens verstand door geen schepsel doorgrond kan worden. Elk dezer schitterende deugden Gods nu vormt een troostgrond voor het gevangene volk. De eeuwigheid Gods dient Israël te leeren, dat Jehova eeuwig Dezelfde Bondsgod is in Zijn liefde en trouw voor Israël. En tevens dat Hij Zijn tijd heeft om Israël te redden en bij Zijn volk geen zenuwachtige gejaagdheid dient te zijn. Als de Schepper kan Hij Zijn volk ook herscheppen. Waar Hij nimmer afgemat en uitgeput is, kan Hij Zijn volk nog vele eeuwen in de toekomst blijven dragen. En eindelijk kan Hij als de Alwetende op de meest ongedachte wijze uitredding aan Zijn volk verleen.

Al hooger en hooger stijgt het lied van onzen dichter-profeet. Jehova wordt Zelf nimmer moede, doch Hij geeft daarentegen wel den moede kracht. De mensch wordt met zijn door de zonde verzwakt gestel dra moede en zelfs het geloovig volk wordt licht moede van het wachten op den Heere en van het werken voor Hem. De Heere echter, Die het leven is van hun leven, is ook de kracht van hunne kracht en welzalig hij die al zijn kracht en hulp alleen van Hem verwacht! Met nul kan men op natuurlijk gebied niet vermenigvuldigen, doch God doet dit in het geestelijke aan Zijn volk wel, vs. 29. Der jongelingen sieraad is hun kracht, zegt de wijze koning, doch Jesaja zegt dat zij niet alleen moede worden, maar zelfs gewisselijk zullen vallen. Deze sterke uitdrukking wordt door de geschiedenis van elken dag bevestigd. Toen enkele jaren geleden de influenza woedde, werden de sterkste jongelingen daardoor in den regel het eerst weggerukt.

Israël moet wachten op den Heere, vele bange eeuwen. Ten einde het volk daartoe aan te sporen, geeft het slotvers eene bijzondere belofte voor de wachtenden. Zij zullen de kracht vernieuwen, d. i. naar Bijbelsche voorstelling eene eeuwige jeugd genieten. Naar de voorstelling dier tijden vernieuwde de arend zijn jeugd. Deze vogel

wordt metterdaad zeer oud, naar de ornithologen ons verzekeren. En krachtig en snel als de arenden zullen ze opvaren in de hoogte. In deze schoone voorstelling kan men gevoeglijk eene zwakke heenwijzing zien naar de opname der geloovigen als de Heere komt. Dan zullen ze ook gelijkvormig gemaakt zijn aan Jehova-Jezus en met hunne nieuwe lichamen als Deze niet meer moede of mat worden.